

DE EUROPESE
UNIE IN HET KORT

Energie

Duurzame,
veilige en
betaalbare
energie voor
Europa

Europa moet energie anders
gaan produceren, transporteren
en verbruiken.

DE EUROPESE UNIE IN HET KORT

Deze publicatie maakt deel uit van een reeks brochures waarin wordt uitgelegd wat de EU doet op verschillende beleidsterreinen, waarom de EU daar een rol speelt, en wat de resultaten zijn.

U kunt deze publicaties, voor zover beschikbaar, online vinden en downloaden:

http://europa.eu/pol/index_nl.htm

INHOUD

Waarom een Europees energiebeleid? Gemeenschappelijk belang op een cruciaal gebied.	3
Hoe bereidt Europa zich voor? Een Europese energiestrategie.	5
Wat doet Europa? Mondige consumenten.	9
Werk aan de winkel Wat na 2020?	14
Meer informatie?	16

Hoe de EU werkt
Europa 2020: Europa's groeistrategie
De grondleggers van de EU

Begroting
Belastingen
Buitenlands en veiligheidsbeleid
Concurrentie
Consumenten
Cultuur en audiovisuele media
De Economische en Monetaire Unie en de euro
Digitale agenda
Douane
Energie ✘
Fraudebestrijding
Grenzen en veiligheid
Handel
Humanitaire hulp
Interne markt
Justitie, burgerschap en grondrechten
Klimaatbescherming
Landbouw
Migratie en asiel
Milieu
Ondernemingen
Onderwijs, opleiding, jeugd en sport
Onderzoek en innovatie
Ontwikkeling en samenwerking
Regionaal beleid
Uitbreiding
Vervoer
Visserij en maritieme zaken
Voedselveiligheid
Volksgezondheid
Werkgelegenheid en sociale zaken

De Europese Unie in het kort — Energie

Europese Commissie
Directoraat-generaal Communicatie
Publicaties
1049 Brussel
BELGIË

Tekst voltooid in juli 2012

Omslagfoto: © Digital Vision/Getty Images

2013 — 16 blz. — 21 x 29,7 cm
ISBN 978-92-79-24128-4
doi:10.2775/49005

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2013

© Europese Unie, 2013

Overneming met bronvermelding is toegestaan. Voor het gebruik of de reproductie van foto's is een voorafgaandelijke toestemming nodig, die rechtstreeks bij de rechthebbende moet worden aangevraagd.

Waarom een Europees energiebeleid?

Gemeenschappelijk belang op een cruciaal gebied

We hebben allemaal licht, warmte en vervoer nodig om te leven en te werken. Daarvoor gebruiken we veel fossiele energiebronnen (olie, gas, steenkool), maar die zijn niet onuitputtelijk. We moeten er dus zuinig mee omspringen en ook andere bronnen gebruiken. Europa verbruikt echter alsmaar meer energie en moet er ook steeds meer van invoeren. Daar moet verandering in komen, en dat hebben de Europese landen gelukkig begrepen. Dankzij gemeenschappelijke regels kan Europa zorgen voor voldoende betaalbare en milieuvriendelijke energie.

Een complexe sector

Als je je pc aanzet of je auto start, denk je er meestal niet aan wat daar allemaal voor nodig is. Om te beginnen moet de aarde je energie leveren via gas, olie of steenkool. Ook brandhout, wind, water en zonlicht kunnen daarvoor zorgen. Dan moet die energie vervoerd worden, vaak van het andere eind van de wereld. Daarvoor is een hele infrastructuur nodig die tientallen jaren voortdurend energie kan leveren. Daar zijn enorme technische, logistieke en financiële inspanningen mee gemoeid.

Energie is onmisbaar, niet alleen voor verlichting, verwarming en vervoer, maar voor de hele economie: landbouw, industrie, diensten en wetenschap. We hebben veel energie nodig om onze levenskwaliteit te handhaven. Het is belangrijk dat we daarmee het milieu (lucht, water, bodem) en het klimaat zo min mogelijk schaden.

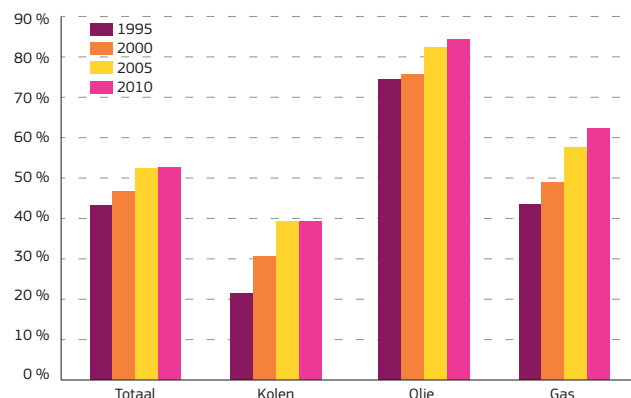

Enorme technische, logistieke en financiële middelen zijn nodig om energie te produceren en naar de consument te brengen.

De grootste importeur ter wereld

Europa is voor zijn energie sterk afhankelijk van de rest van de wereld. De EU is de op een na grootste economie en verbruikt een vijfde van alle geproduceerde energie, maar beschikt over weinig reserves. Gelukkig is de energie die we produceren erg divers: Oostenrijkse stuwdammen, Poolse steenkoolmijnen, Franse kerncentrales, de Noordzeeolie, Nederlandse en Deense gas-

EVOLUTIE VAN HET PERCENTAGE FOSSIELE BRANDSTOFFEN DIE IN DE EU GEÏMPOORTEERD WORDEN (1995-2010).

Bron: Eurostat.

velden... Dat heeft voordelen, tenminste zolang de Europese landen samenwerken.

Onze afhankelijkheid heeft gevolgen voor onze economie. We kopen olie van de OPEC-landen en Rusland; gas van Algerije, Noorwegen en Rusland. Dat kost Europa ruim 350 miljard € per jaar. En dat bedrag stijgt voortdurend. We hebben dus geen keuze: we moeten efficiënter met energie omspringen, beter samenwerken en andere energiebronnen gebruiken.

Europese doelstellingen

De EU kan

- haar energievoorziening veiligstellen;
- ervoor zorgen dat de energieprijzen het concurrentievermogen niet in gevaar brengen;
- het milieu en het klimaat beschermen;
- energienetwerken ontwikkelen.

De EU-landen kiezen zelf welke energiebronnen zij willen ontwikkelen, maar zij moeten rekening houden met de Europese doelstellingen voor hernieuwbare energie.

Klimaatverandering

Als de wereld de uitstoot van broeikasgassen nu niet begint te verminderen, zal de verandering van het klimaat buitensporige kosten met zich brengen. Momenteel wordt 80 % van onze energie opgewekt met fossiele brandstoffen. Die produceren bij verbranding CO₂, het belangrijkste broeikasgas. Daarom is het essentieel dat Europa voor zijn energie minder fossiele brandstoffen en meer CO₂-arme energiebronnen gaat gebruiken.

We kunnen er samen wat aan doen

Al kort na de Tweede Wereldoorlog heeft Jean Monnet, een van de *founding fathers* van de EU, erop gewezen dat Europa de middelen van de oorlog in dienst van de vrede moet stellen. De eerste Europese verdragen hadden daarom te maken met kolen, staal en kern-energie: de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS, afgelopen in 2002) en voor Atoomenergie (Euratom, nog altijd van kracht).

Sinds de jaren zestig van de vorige eeuw hebben de Europese landen begrepen dat zij moeten samenwerken als er problemen zijn bij de energievoorziening. Er werden strategische olievoorraden aangelegd en er kwam een procedure voor crisissituaties. Het energie-beleid heeft nu meer dan ooit gevolgen op andere gebieden: industrie, milieu, vervoer, onderzoek, innovatie en zelfs buitenlandse betrekkingen.

Een interne markt van een half miljard Europeanen.

Hoe bereidt Europa zich voor?

Een Europese energiestrategie

Omdat Europa zelf over weinig energiereserves beschikt, moet het het grootste deel van zijn energie invoeren. Het moet daarvoor de prijs op de wereldmarkt betalen. Als we minder willen betalen, moeten we dus minder verbruiken. Dat spreekt vanzelf. Maar moeten we daarvoor ook een deel van onze levenskwaliteit en ons comfort opgeven?

Energie besparen

Nee, dat hoeft niet, als we de energie maar efficiënter gebruiken. Dat heeft alleen maar voordelen: minder CO₂, minder afhankelijkheid van invoer, meer banen en kostbare knowhow. Energie-efficiëntie is dus een belangrijke EU-doelstelling voor 2020. De Europese leiders zijn overeengekomen tegen die tijd een vijfde van het energieverbruik te besparen. Dat is niet minder dan de productie van 400 elektriciteitscentrales! Daarvoor moeten de EU-landen iedere verspilling in elektrische

toestellen, de industrie, vervoer en gebouwen tegengaan. Alleen al voor gebouwen wordt 40 % van onze energie gebruikt, vier vijfde daarvan voor verwarming. Alle EU-landen moeten nagaan hoe zij energie-efficiënter kunnen worden. Door de economische crisis moet de EU creatief zijn om investeringen in energie-efficiëntie te stimuleren. Dergelijke investeringen verdienen zichzelf snel terug, maar het geld moet wel voorgeschoten worden. Daarbij kan de EU helpen.

*Een uitdaging waar Europa voor staat:
minder verbruiken zonder in te boeten op levenskwaliteit.*

Een ware Europese energiemarkt

In principe kunnen elektriciteit en gas vrij circuleren via de netwerken die Europa doorkruisen. Op de Europese energiemarkt kunnen alle producenten en providers met elkaar concurreren. Theoretisch betekent dat dat je elektriciteit en gas kunt kopen waar je maar wilt. Dat moet leiden tot goede kwaliteit voor een correcte prijs. Maar talloze nationale regels remmen de ontwikkeling van internationale energiebedrijven nog. Zo bepalen veel landen een vaste prijs voor de levering van gas en elektriciteit aan ondernemingen. Sommige energiebedrijven krijgen zelfs voorrang bij de toegang tot de netwerken. Dat soort omstandigheden doet investeerders aarzelen en kan de vernieuwing van verouderde installaties verstoren. Er is dus behoefte aan betere concurrentievoorwaarden. Gemeenschappelijke regels moeten ervoor zorgen dat iedereen de netwerken op voet van gelijkheid kan gebruiken. De EU vervult hier een cruciale rol: zij bepaalt de regels en heeft ook de bevoegdheid om te beletten dat bepaalde spelers onterecht genieten van wat bijna een monopolie is.

Aanpassing van de energienetwerken

De energienetwerken moeten gemoderniseerd en uitgebreid worden, niet alleen omdat de energiebehoefte blijft stijgen, maar ook om de markt te diversifiëren en te stroomlijnen. In de volgende tien jaar zal daarvoor een enorme investering van ongeveer één biljoen € nodig zijn. De EU zal daarbij een handje toesteken, want alle lidstaten moeten energie kunnen opslaan en met elkaar verbonden worden via hoogspanningslijnen en gaspijplijnen. Dat is goed voor de handel, en het voorkomt een wanverhouding tussen vraag en aanbod. Hoogspanningslijnen verbonden aanvankelijk alleen grote elektriciteitscentrales met de dichtstbijzijnde consumenten, maar nu moeten ook afgelegen centrales die gebruikmaken van duurzame maar onregelmatige bronnen, erop worden aangesloten. De netwerken moeten ook beter worden afgestemd op consumptiepieken en individuele kleinschalige productie (bijvoorbeeld met zonnepanelen).

Europese ondernemingen en burgers moeten kunnen rekenen op de energievoorziening.

Het kost nog vaak te veel tijd om aan de nodige vergunningen te komen. De EU moet de verdere uitbouw van de energienetwerken stimuleren en daarbij duidelijke prioriteiten stellen, zoals de bouw van „missing links” en de modernisering, vooral in Oost-Europa. De EU moet niet alleen coördineren, maar ook bepaalde noodzakelijke, maar economisch niet zo rendabele projecten financieel steunen.

De klant is koning

Uiteindelijk moet dit alles ten goede komen aan alle consumenten: grote en kleine, bedrijven en gezinnen. Die moeten beter op de hoogte zijn van hun rechten om de mogelijkheden van de interne markt voor energie optimaal te kunnen benutten. Zo moeten zij gemakkelijk van provider kunnen wisselen, duidelijke facturen en vergelijkbare offerten ontvangen, de herkomst van hun elektriciteit kennen en weten hoeveel zij verbruiken. Dankzij informatica en telecommunicatie kunnen consumenten hun invloed meer laten gelden. Alleen een Europese regelgeving kan ervoor zorgen dat alle consumenten op gelijke voet worden behandeld en meegenieten van de voordelen van de schaalvergroting van de industrie. Zo kan de EU zorgen voor duidelijke normen voor de bescherming van elektronische gegevens. Consumenten moeten het reële verbruik van apparatuur kennen, zodat zij de zuinigste kunnen kopen. Bedrijven moeten hun energie in alle zekerheid kunnen kopen bij de goedkoopste aanbieder. Alleen een echte concurrentie kan zorgen voor correcte prijzen: niet te hoog, maar ook niet zo laag dat investeringen in energieproductie oninteressant worden.

Veiligheid

De EU moet er ook voor zorgen dat energie op een veilige manier wordt geproduceerd en vervoerd. Daarvoor moet zij de veiligheidsnormen voor energie-infrastructuur harmoniseren. Het ongeluk in het Japanse Fukushima heeft aangetoond hoe belangrijk de nucleaire veiligheid is. Daarom moet de EU de strengst mogelijke normen hanteren voor de Europese kerncentrales en de verwerking van nucleair afval. De normen voor radioactieve straling, zowel voor werknemers van kerncentrales als voor de bevolking, zijn nu al in de hele EU gelijk. De illegale handel in uranium en leveringen die tot de productie van kernwapens kunnen leiden, moeten ook in de toekomst uitgesloten blijven. De EU vervult op dit gebied een voorbeeldfunctie. Ook bij andere vormen van energieproductie, zoals op booreilanden, moet alles worden gedaan om te voorkomen dat rampen zoals die van 2010 in de Golf van Mexico zich in Europa voordoen.

CO₂-arme technologie

Europa heeft een technologische revolutie nodig om zijn energie te kunnen produceren zonder CO₂ uit te stoten. De EU heeft daarom in maart 2008 een strategisch plan aangenomen om de betrokken sectoren te laten samenwerken met financiële steun van de EU. Het gaat daarbij om andere productiewijzen en energiebronnen (biobrandstof, wind, zon, kernenergie, brandstofcellen en waterstof), een zuiniger omgang met energie in „intelligente steden”, de opvang en onderaardse opslag van CO₂, en de elektriciteitsnetwerken van de toekomst. Deze nieuwe technologie moet betaalbaar en rendabel worden, zodat zij de huidige kan vervangen en de Europese CO₂-uitstoot drastisch doet verminderen. Daarvoor is zo veel geld nodig (50 miljard € tot 2020) dat coördinatie op EU-niveau onvermijdelijk is.

Een energiediplomatie

Europa, de grootste regionale markt ter wereld, moet op de internationale markt standhouden om zijn energiebevoorrading te verzekeren. Europa is te groot en te afhankelijk van het buitenland om de zaken op hun beloop te laten, zeker nu de jacht op energie heviger wordt. Maar de EU spreekt nog lang niet altijd met één stem en kan zo niet voldoende gewicht in de schaal leggen bij de onderhandelingen met de grote energieproducenten en -consumenten. Europa moet er allereerst voor zorgen dat de buurlanden zijn belangen niet schaden, bijvoorbeeld door de doorvoer van energie (gas, olie) te hinderen, en dat het zijn energiemarkt kan uitbreiden. Bij het extern EU-beleid moet altijd rekening worden gehouden met energie, zowel bij ontwikkelingssteun als bij handel en bilaterale samenwerking. Dat creëert ook exportmogelijkheden voor geavanceerde Europese technologie.

Een democratische besluitvorming

Het Europees energiebeleid gaat alle burgers aan. EU-wetgeving heeft immers grote gevolgen voor de nationale wetgeving, ook op energiegebied. Het Europees Parlement (waarvoor om de vijf jaar verkiezingen plaatsvinden) en de Raad van ministers van de EU (die de regeringen vertegenwoordigen) bepalen de Europese energiewetgeving. Uitzonderingen zijn kernenergie en energiebelasting, waarvoor alleen de Raad van ministers bevoegd is. De EU-landen worden vanaf het begin bij het opstellen van de wetteksten betrokken, via comités van nationale deskundigen. Brancheorganisaties en het middenveld kunnen voortdurend hun advies geven in de besluitvorming, vaak op uitdrukkelijk verzoek, soms ook op eigen initiatief.

VANWAAR WORDEN OLIE EN GAS NAAR EUROPA GEËXPORTEERD?

Wat doet Europa?

Mondige consumenten

De EU heeft ervoor gezorgd dat zwakke consumenten beter worden beschermd, dat de overheid de regels beter kan handhaven, en dat de facturen duidelijker zijn. Maar zij verwacht vooral veel van „intelligente” meters en netwerken. Daardoor worden de facturen gebaseerd op reëel verbruik. Bovendien kunnen consumenten dadelijk zien hoeveel zij verbruiken en eventueel hun gedrag aanpassen. De EU zal het nodige doen om de privacy en de gegevens die via die intelligente meters worden verzameld, te beschermen.

Dankzij de EU moet nu op elektrische huishoudtoestellen, kantoorapparatuur en dergelijke de energieprestatie worden vermeld, zodat consumenten met kennis van zaken kunnen kiezen. Dat moet de producenten aanzetten om zuiniger toestellen te maken. Als de consument niet alleen met de aankoopprijs, maar ook met het verbruik rekening houdt, kan hij veel geld besparen.

Lagere energierekeningen

Dankzij het einde van de monopolies op de gas- en elektriciteitsmarkt kunnen consumenten hun leverancier vrij kiezen. Uit een recente studie bleek dat een gezin, door van leverancier te veranderen, per jaar 100 € kan besparen, dat wil zeggen voor de hele EU meer dan 13 miljard €. De bedrijven, zowel grote als kleine, waren er snel bij om zelf hun leverancier te kiezen. Energie behoort immers tot de belangrijkste productiekosten. Meer concurrentie op de energiemarkt betekent meer aanbod en betere dienstverlening tegen een correcte prijs.

De EU heeft gezorgd voor de oprichting van „regulators”, nationale overheidsdiensten die toezien op de energiesector. Deze moeten het algemeen belang, dus dat van de consumenten, verdedigen. Ze hebben uitgebreide bevoegdheden om oneerlijke praktijken te bestraffen en de keuzevrijheid van consumenten te beschermen. De regulators bepalen de tarieven voor het transport van elektriciteit: net genoeg om de operatoren van de netwerken correct te vergoeden en hen tot investeringen aan te zetten, maar de rekening voor de eindconsumenten moet wel zo laag mogelijk zijn. Dat betekent niet noodzakelijk dat

de prijzen dalen, want die zijn min of meer afhankelijk van de onvoorspelbare wereldolieprijs. Wie zeker wil zijn dat hij minder betaalt, moet dus minder verbruiken. Als de EU-doelstellingen op het gebied van energiebesparing in 2020 worden bereikt, levert dat elk gezin jaarlijks 1 000 € op.

Gewaarborgde energievoorziening

Stroomonderbrekingen zijn zeldzaam in Europa, en dat heeft veel te maken met de samenwerking tussen de netwerkoperatoren, waarvoor de EU heeft gezorgd. Maar de helft van het gas moet worden ingevoerd, vaak van heel ver. De toevoer kan dus worden onderbroken om redenen waar de EU zelfs niets mee te maken heeft, en dat kan ernstige gevolgen hebben. In geval van nood kan de EU wel teruggrijpen op gas- en oliereserves, maar voorkomen is beter dan genezen. Daarom heeft ze een waarnemingscentrum voor de energiemarkten opgericht en samen met Rusland gezorgd voor een waarschuwingssysteem.

Dankzij het etiket met de energieprestaties kun je nu met kennis van zaken een toestel kiezen.

De lessen van de gascrisis van januari 2009

Enkele jaren geleden bleven de gasleveringen uit Rusland onverwacht uit. Landen zoals Bulgarije en Roemenië kwamen daardoor in de problemen, want hun gasnetwerk was geïsoleerd van de rest van de EU en volledig afhankelijk van Rusland. Daardoor werd de EU er zich van bewust dat zij te kwetsbaar was voor onderbrekingen in de energietoevoer. Daarom trok zij tussen 2009 en 2012 meer dan 1,3 miljard € uit om de gasinfrastructuur uit te bouwen. Ongeveer 78 miljoen € is besteed aan installaties waarmee, indien nodig, gas van West- naar Oost-Europa kan worden getransporteerd.

De energiesector stimuleren

De concurrentie tussen verschillende operatoren heeft de energiesector wakker geschud. Nieuwe beroepen zijn ontstaan (traders, adviseurs, experts voor energie-audits) en de sector is de informatie- en communicatietechnologie aan het bijbenen. Nieuwe nationale en Europese operatoren zijn op de markt verschenen. Zij kunnen alleen klanten winnen als zij nieuwe producten aanbieden tegen scherpe prijzen. De EU stimuleert daarbij het gebruik van nieuwe energiebronnen voor de productie van elektriciteit, biobrandstoffen en warmte, en de gekoppelde productie van warmte en elektriciteit.

Meer solidariteit tussen de EU-landen voorkomt gastekorten en stroomonderbrekingen.

Duurzame energie

De EU wil tegen 2020 een vijfde van haar energie halen uit hernieuwbare bronnen. Dankzij EU-subsidies is de productiecapaciteit voor duurzame energie in tien jaar spectaculair gestegen, veel sneller dan die van conventionele centrales. In de voorbije vijf jaar is de prijs van zonnepanelen gehalveerd. In 2009 was de sector van de duurzame energie in Europa al goed voor een omzet van 70 miljard € en een half miljoen banen. En daar blijft het niet bij, want duurzame energie is de kern van de Europese energiestrategie om op lange termijn de uitstoot van broeikasgassen en de afhankelijkheid van ingevoerde energie te verminderen. De technologische voorsprong van Europa op dit gebied zorgt voor „groene banen” en lucratieve exportmogelijkheden.

Energie-efficiëntie

Efficiënt omgaan met energie is goed voor de economische groei. Isolatie van woningen, energie-zuinige toestellen, renovaties van gebouwen en energie-audits zijn ook vormen van economische activiteit. De EU-plannen om energie te besparen, kunnen tegen 2020 twee miljoen banen opleveren, die geld opbrengen! Zo kan 24 miljard € aan investeringen in isolatie, energiebeheer en controlesystemen leiden tot 38 miljard € besparingen op de Europese energiefactuur in de periode 2011-2020.

Voortaan moeten energieleveranciers er ook voor zorgen dat hun klanten kunnen besparen. Een nieuw economisch model kan zich zo over heel Europa verspreiden: een onderneming krijgt de opdracht energie te leveren voor verlichting, verwarming, airco en stroom, maar moet daarvoor investeren in degelijke toestellen en haar winst halen uit de bespaarde energie.

De consument kan zelf kiezen of hij zijn minder zuinige toestellen vervangt, maar de EU verlaagt de normen voor energieverbruik (zowel bij de productie als bij het gebruik ervan) voor allerlei toestellen: televisies, koelkasten, vaatwassers, wasmachines, ventilatoren, diepvriezers, lampen enzovoort. De verandering die iedereen in Europa is opgevallen, is de vervanging van de klassieke gloeilampen door spaarlampen, die tot 80 % minder energie verbruiken. Dat levert ook een besparing van 5 tot 10 miljard € op.

Energiebesparing kan twee miljoen banen in de EU creëren.

Het logo „Energy Star” voor een uitstekend energierendement.

Sinds 2001 kent de EU, in samenwerking met de VS, het logo „Energy Star” toe aan energiezuinige kantoorproducten (computers, kopieerapparaten, printers en beeldschermen). Overheidsdiensten houden bij grotere aankopen rekening met dit logo.

Beproefde methoden promoten

Gesprek met Patrick Lambert, directeur van het Uitvoerend Agentschap voor concurrentievermogen en innovatie

Wat doet uw agentschap op energiegebied?

P.L.: Wij beheren het Europees programma „Intelligente energie voor Europa”, dat pleit voor energie-efficiëntie, duurzame energie en de oprichting van lokale of regionale energieagentschappen. Wij financieren opleidingen, voorlichting, communicatie en de uitwisseling van beproefde methoden. Het drukt hebben we het in het voorjaar, met de Europese Week van de duurzame energie.

Is een week wel voldoende voor een mentaliteitsverandering?

P.L.: In die week zijn er honderden evenementen in de hele EU, in Brussel alleen al honderd. We willen burgers en bedrijven bewuster maken van de problematiek, en door het promoten van projecten en beproefde methoden zorgen voor een sneeuwbal-effect. We reiken ook ieder jaar een prijs voor duurzame energie uit.

Volstaat de wetgeving niet?

P.L.: Wetten zijn belangrijk, maar er moet ook concreet iets veranderen in het leven van de mensen. Zo blijft de Europese wetgeving over de energieprestaties van gebouwen dode letter als de bevolking er het belang niet van inziet.

Klimaatbescherming

Bij internationale onderhandelingen heeft Europa zich ertoe verplicht zijn uitstoot van broeikasgassen tegen 2020 te verminderen met 20 % in vergelijking met 1990, en met 85 of zelfs 95 % tegen 2050. Van de energiesector wordt de zwaarste inspanning gevraagd, want die is verantwoordelijk voor 80 % van de EU-uitstoot. Maar als de EU haar doelstellingen inzake duurzame energie en energie-efficiëntie in 2020 haalt, kan ze al 25 % minder broeikasgassen uitstoten.

Het Europees energie- en klimaatbeleid wordt niet alleen op nationaal en Europees niveau uitgevoerd, maar ook lokaal en regionaal. Zo heeft de EU in 2009 het „Convenant van burgemeesters” opgericht. De gemeenten die er zich bij aansluiten, beloven verder te gaan dan de EU-doelstellingen. Het zijn er al 4 000, met in totaal ruim 160 miljoen inwoners. Samen kunnen zij de uitstoot met

164 miljoen ton CO₂ verminderen, evenveel als de totale uitstoot van Hongarije, Zweden en Portugal samen.

Europa op het internationale forum

De EU organiseert permanent overleg met de grote leveranciers (Rusland, OPEC, Noorwegen, de Golfstaten) en met andere landen en regio's die een grote impact hebben op de wereldmarkt voor energie (VS, Afrika, Brazilië, India, China, Middellandse Zee). Zij heeft in de hele wereld allerlei samenwerkings- en steunprogramma's op energiegebied opgezet, en kan met één stem spreken in het Internationaal Energieagentschap, de Internationale Organisatie voor Atoomenergie, het Internationaal Energieforum en andere organisaties. Zij

neemt deel aan het VN-initiatief voor duurzame energie van 2011, dat tot doel heeft om in de ontwikkelingslanden tegen 2030 een half miljard meer mensen te laten beschikken over duurzame energie. Dichter bij huis heeft de EU de Energiegemeenschap opgericht om de regels voor de interne energiemarkt uit te breiden naar een tiental landen in Zuidoost-Europa. In haar energiebeleid tegenover deze buurlanden is de EU vooral geïnteresseerd in netwerken voor energietransport.

De EU is daarnaast betrokken bij veel ambitieuze toekomstgerichte internationale projecten, zoals ITER, de experimentele kernfusiereactor die wordt gebouwd in Cadarache (Frankrijk), of het onderzoek naar de kerncentrales van de vierde generatie.

De EU deelt haar knowhow over duurzame energie met de hele wereld.

Werk aan de winkel

Wat na 2020?

De wereld zal zich moeten aanpassen aan schaarsere grondstoffen. Zo zal olie veel duurder en moeilijker te ontginnen worden. Er zijn wel nieuwe olie- en gas-reserves (schalieolie en -gas), maar de exploitatie ervan schaadt het milieu. Er is alsmaar meer energie nodig voor het winnen van delfstoffen, want de mijnen geraken uitgeput. De productie van zeldzame metalen, die onmisbaar zijn voor hoogtechnologische producten, is al bijna volledig in handen van bepaalde landen, zoals China. Europa moet in de onderhandelingen al zijn volle gewicht in de schaal werpen om het gas van de Kaspische Zee naar zijn grenzen te krijgen. De toegang tot energiebronnen wordt een steeds belangrijkere geopolitieke factor. Daarom moet opnieuw grondig

worden nagedacht over de continue energievoorziening van Europa.

Een langetermijnbeleid

Het gaat erom de invoer van energie te waarborgen onder de beste omstandigheden, tegen de beste prijs en op een zo milieuvriendelijk mogelijke manier. Bovendien heeft de EU zich ertoe verbonden te streven naar een CO₂-arme samenleving in 2050. Hoe te voldoen aan de groeiende vraag naar betaalbare energie en toch de uitstoot van broeikasgassen drastisch te beperken, is nog niet duidelijk. Investeerders willen echter nú een voorspelbaar beleid en duidelijke regelgeving. In de

De EU werkt samen met de grote spelers op de energiemarkt, zoals China.

komende jaren worden immers heel wat verouderde energiecentrales vervangen door nieuwe met een looptijd van dertig tot veertig jaar. Duidelijk is wel al dat we evolueren naar een systeem met alsmaar kleinere, gedecentraliseerde productie-eenheden.

Technologische vooruitgang

De energiesector zal een technologische revolutie moeten doormaken als we de CO₂-arme samenleving willen bereiken. We weten al dat, paradoxaal genoeg, het elektriciteitsverbruik moet stijgen om het totale energieverbruik te doen dalen, vooral in de transportsector. Er moet dus vernieuwd worden, en de EU zal

ervoor moeten zorgen dat het werk van onderzoekers en ingenieurs leidt tot het praktische gebruik van nieuwe technologie. Zo wordt gewerkt aan grootschalige windmolenparken in de Noordzee en het transport van in Noord-Afrika opgewekte zonne-energie naar Zuid-Europa. Groene energie gaat de markt beheersen, maar de opslag ervan is nog een groot technisch probleem. Europa is natuurlijk niet de enige speler op dit gebied: ook de VS, China, Japan en Korea besteden enorm veel geld aan de technologische innovatie en bedreigen de voorsprong van Europa. Investeringen in CO₂-arme technologie hebben alvast één groot voordeel: onze externe energierekening daalt, want we hoeven minder fossiele brandstof in te voeren.

De CO₂-arme stad van de toekomst biedt een goede dienstverlening aan steeds meer inwoners.

Energiebeleid op EU-niveau

Alleen door samen te werken kunnen de EU-landen dit langetermijnbeleid uitvoeren. Het spreekt voor zich dat beslissingen van één land gevolgen hebben voor alle andere. Bij de modernisering van de energie-infrastructuur en de ontwikkeling van nieuwe technologie zijn grote sommen geld gemoeid. Door samenwerking op

EU-niveau kunnen overheidsmiddelen worden gebruikt om investeringen aan te lokken naar toekomstgerichte, maar nog risicovolle technologie. In deze belangrijke overgangperiode moet Europa in de wereld met één stem spreken, en de EU-landen moeten het eens zijn over de prioriteiten en gecoördineerd handelen. Het energiebeleid moet dus op EU-niveau worden bepaald.

Meer informatie?

EUROPESE ENERGIEWETGEVING

- ▶ **Overzicht:** http://europa.eu/legislation_summaries/energy/index_nl.htm

EUROPESE ENERGIESTATISTIEKEN

- ▶ **Basisgegevens:** http://ec.europa.eu/energy/observatory/countries/doc/key_figures.pdf
- ▶ **Energieobservatorium:** http://ec.europa.eu/energy/observatory/countries/countries_en.htm

EUROPESE ENERGIESTRATEGIE

- ▶ **Strategie voor 2020:** <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0639:NL:HTML:NOT>
- ▶ **Routekaart voor 2050:** <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011DC0885:NL:HTML:NOT>

EUROPEES ENERGIEBELEID

- ▶ **Europese Commissie** — Directoraat-generaal Energie: http://ec.europa.eu/energy/index_en.htm

VRAGEN OVER DE EU?

- ▶ **Europe Direct** kan u helpen: tel. 00 800 6 7 8 9 10 11 of <http://europedirect.europa.eu>

